

Dabar – centralno implementirana infrastruktura za udomljavanje institucijskih i drugih digitalnih repozitorija

Institucijski repozitoriji dostupni svima

Dabar pruža svim hrvatskim ustanovama i drugim dionicima iz sustava znanosti i visokog obrazovanja mogućnost jednostavne uspostave i održavanja institucijskih repozitorija na vlastitoj internetskoj domeni, ali i drugih vrsta digitalnih repozitorija.

Uspostava sustava Digitalni akademski arhivi i repozitoriji (Dabar) predstavlja velik korak u razvoju podatkovnog sloja nacionalne e-infrastrukture te velik korak u konkretnoj podršci inicijativi otvorenog pristupa znanstvenim informacijama u Hrvatskoj. Dabar, kao centralno implementirana, razvijana i održavana nacionalna infrastruktura, pruža svim hrvatskim ustanovama i drugim dionicima iz sustava znanosti i visokog obrazovanja mogućnost jednostavne uspostave i održavanja institucijskih repozitorija na vlastitoj internetskoj domeni, ali i drugih vrsta digitalnih repozitorija kao što su npr. tematski digitalni repozitoriji. Suradnjom partnerskih ustanova i zainteresiranih stručnjaka iz cijele Hrvatske na izgradnji, razvoju i održavanju tako zamišljenog sustava, osigurani su sinergijski učinci koji će u konačnici podrazumijevati manje troškove, kvalitetniju infrastrukturu i veći broj uspostavljenih digitalnih repozitorija, a što će rezultirati povećanjem vidljivosti hrvatskih akademskih i istraživačkih ustanova te većom dostupnošću njihovih rezultata rada u otvorenom pristupu.

U potpunosti prilagođeno programsko rješenje

Same ustanove koje odluče otvoriti institucijski repozitorij na infrastrukturi Dabra dobivaju besplatno i u potpunosti prilagođeno programsko rješenje te ne trebaju brinuti oko tehničkih aspekata njegova održavanja i/ili nadogradnje, već se mogu usredotočiti na prikupljanje i uređivanje samih zapisa u repozitoriju. Time su institucijski repozitoriji u Hrvatskoj postali dostupni i svim onim ustanovama koje nemaju na raspolaganju potrebnu vlastitu infrastrukturu i/ili kadar stručnjaka za njegovu uspostavu, a posljedica

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

čega će, između ostaloga, biti povećanje vidljivosti matičnih ustanova i rezultata aktivnosti njihovih djelatnika i studenata. U dogledno vrijeme, kada Dabar omogući pohranu i drugih vrsta objekata (npr. radova u časopisima, zbornicima s konferencija, prezentacija, materijala za učenje, istraživačkih podataka i sl.) te kada se razviju dodatne djelatnosti za krajnje korisnike, i onih nekoliko ustanova koje su u posljednjih desetak godina vlastitim snagama pokrenule i održavale svoje institucijske repozitorije bi iste mogla preseliti u Dabar. Upravo je i jedna od temeljnih intencija ovakve suradnje bila da svi postojeći stručnjaci koji su samostalno radili na razvoju i održavanju slične infrastrukture u matičnim ustanovama ulože jedan dio tog truda u izgradnju i razvoj Dabra kako bi se dugoročno dobio kvalitetniji sustav za sve, ali i oslobodio velik dio vremena stručnjaka pri institucijama za rad na drugim projektima.

Završni radovi i doktorske disertacije

Za sada digitalni repozitoriji na Dabru sadrže završne radove i doktorske disertacije, no u skorijoj će budućnosti biti omogućeno pohranjivanje i ostalih vrsta publikacija, ali i drugih vrsta objekata kao što su audio i videodatoteke, istraživački podaci i sl. Same zapise u institucijske repozitorije na Dabru trenutačno još uvijek pohranjuju knjižničari pri matičnim ustanovama, no uskoro će biti omogućeno i samoarhiviranje zapisa samim autorima, dok će knjižničari biti zaduženi za provjeru metapodatkovnih opisa i pohranjenih datoteka. Krajnji je cilj Dabra ponuditi što je moguće veći postotak pohranjenih zapisa u otvorenom pristupu, no sustav svejedno predviđa i mogućnost definiranja drugačijih prava pristupa na razini pohranjenih datoteka (npr. dostupnost samo određenim korisničkim skupinama, dostupnost nakon određenog vremenskog perioda ili zabrana pristupa pohranjenoj datoteci), dok će sam metapodatkovni opis biti javno vidljiv svima.

Otvaranje rezultata znanstvenih istraživanja i drugih akademskih aktivnosti doprinosi bržem razvoju znanosti, ali i gospodarstva i društva u cjelini, a Dabar u tom kontekstu predstavlja značajan napredak u priključivanju hrvatske akademske i istraživačke zajednice suvremenim europskim i svjetskim tekovinama otvorene znanosti. 📄

dr. sc. Bojan Macan

dr. sc. Bojan Macan, Institut Ruđer Bošković,
Centar za znanstvene informacije